

BANE NOR SF
Postboks 4350
2308 HAMAR

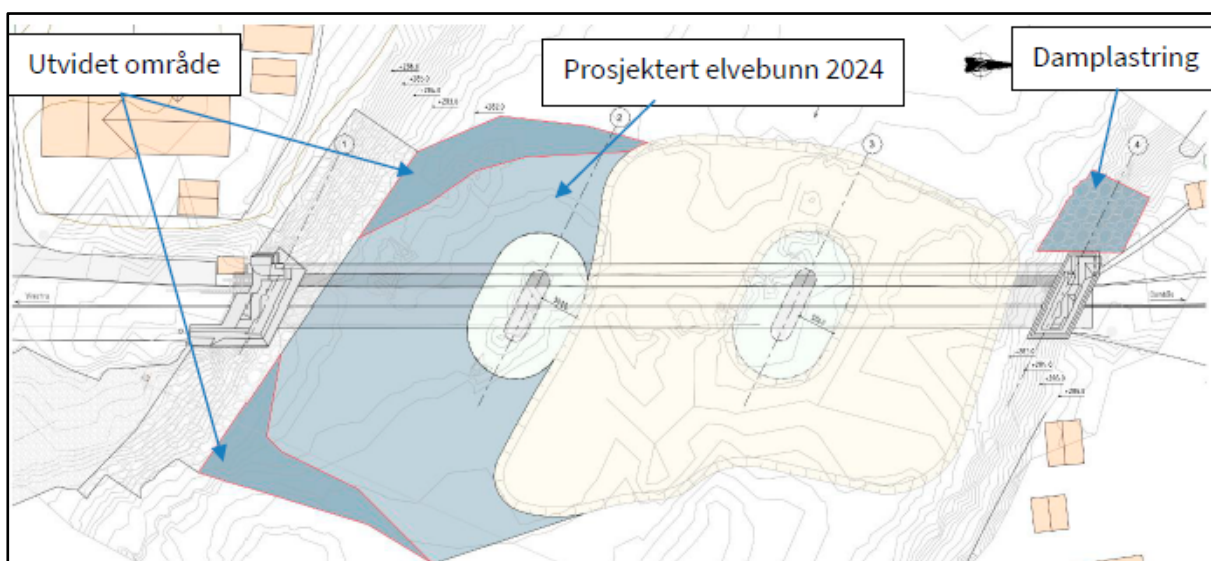
Vår dato: 11.04.2025

Vår ref.: 202400025-41 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Bane NOR SF - Tiltak i Otta elv for sikring av Otta jernbanebru - Sel kommune i Innlandet - NVEs tillatelse

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til vedtak fra NVE av 18.3.2025 og søknad fra Bane NOR SF av 7.4.2025. Det er nå søkt om ytterligere tiltak knyttet til sikring av Otta jernbanebru. De nye tiltakene gjelder tilpasning av erosjonssikring gjennomført i 2024 og noe utvidelse av denne mot sikringen av søndre landkar, samt erosjonssikring av nordre elvebredd oppstrøms landkaret, se figur 1.

Figur 1: Det søkes om tiltak i de grå områdene. De to mørkere områdene viser områder for nye tiltak, det lysegrå tiltaket viser område der bunnen ble sikret vinteren 2024, hvor sikringen skal justeres. Figur fra søknaden.

Tidligere tillatelser

Det ble vinteren 2024 gitt tillatelse til å sikre brupilarene og elvebunnen under jernbanebrua på Otta. Det er vinteren 2025 gitt tillatelse til midlertidige anleggstiltak, nødvendig for å tilpasse tiltak gjort i 2024, og for å sikre bruas søndre landkar. Det er også gitt tillatelse til sikring av søndre landkar og etablering av to renner i eksisterende erosjonssikring på bunnen av elva, en mellom nordre landkar og nordre brupilar, og en mellom brupilarene. Dette er ment å redusere isdannelsen under brua.

Behandling av søknaden

Søknaden er ikke sendt på høring, da NVE mener at saken er tilstrekkelig opplyst gjennom søknaden og tidligere behandling av tiltak i samme område. Ved behandling av søknaden tidligere i vinter oppsto en misforståelse, slik at Sel kommune sin høringsuttalelse kom inn til NVE etter at vedtaket fra NVE var sendt ut. Sel kommune sin uttalelse er med som grunnlag for dette vedtaket, sammen med uttalelsene fra Innlandet fylkeskommune og Statsforvalteren i Innlandet. Uttalelsene er tilgjengelige fra elektronisk postjournal.

Sel kommune behandlet høringssaken i sitt kommunestyremøte den **17.3.2025**, der saksutredningen og vurderingen lyder som følger:

«Saksutredning

Bane NOR har søkt om tillatelse til å gjennomføre utbedrings- og reparasjonsarbeider på sikringstiltaket som ble etablert vinteren 2024 ved Otta jernbanebru. Tiltaket er nødvendig for å hindre opphopning av is og uheldig strømning som kan påvirke stabiliteten til jernbanebrua.

For å redusere faren for at det dannes is ved elvebunnen, planlegger Bane NOR å grave ut en dypål mellom de to brufundamentene i elva, samt nord for disse mot det nordre landkaret. Bane NOR mener dette vil gi tilstrekkelig gjennomstrømning og hindre isdannelse på elvebunnen slik en erfarte vinteren 2024/25. Området rundt brufundamentene og det søre landkaret skal sikres, og brua skal stabiliseres. Det er allerede gitt tillatelse til midlertidige anlegg for gjennomføringen av tiltaket. Med midlertidig tiltak her, menes anleggsvei for gjennomføring av selve tiltaket.

Vurdering

Valg av løsning

Bane NOR må i samråd med prosjekterende og NVE sikre at det ikke oppstår opphopning av is i området rundt erosjonssikringen. Tiltaket skal ikke forverre en eventuell flomsituasjon, dette gjelder både områdene langs sørsiden og nordsiden av Ottaelva. Tiltaket må ikke kunne føre til heving av vannspeilet oppstrøms jernbanebrua.

Innvirkninger på flomsikringsprosjektet

Tiltaket skal ikke ha negativ innvirkning på det planlagte flomsikringsarbeidet rundt Otta sentrum.

Dette omfatter:

- Økonomiske konsekvenser
- Konsekvenser knyttet til prosjektering og framdrift

Krav til tydelighet

Kommunen kan ikke akseptere at tiltaket baserer seg på en antagelse om at isdannelse 'ikke så lett' vil oppstå. Det må garanteres at tiltaket forhindrer isdannelse som kan påvirke stabiliteten til jernbanebrua og nærliggende områder.

Ansvar

Bane NOR må forplikte seg til å overvåke effekten av tiltaket, samt ta ansvar for eventuelle negative konsekvenser av tiltaket i ettertid.»

Sel kommunestyre gjorde slikt vedtak:

«Sel kommunestyre viser til NVE sin høring - Søknad om tiltak i Otta elv ved Otta jernbanebru datert 22.02.2025 og tar søknaden fra Bane NOR SF datert 21.02.2025 til etterretning, forutsatt at de vurderingene som er beskrevet ovenfor i saken blir ivare tatt.

Kommunestyret vil påpeke at NVE har i sin tillatelse til tiltak i Ottaelva, for sikring av Otta jernbanebru datert 03.03.2024, stilt vilkår om at "Bane NOR SF skal innen utgangen av 2025 ha utredet mulige alternativer for framtidig jernbanebru over Otta."

Bane NOR har skissert en restlevetid på Otta jernbanebru til ca. 25 år. Terskelen som Bane NOR etablerte på tvers i Otta elva våren 2024 anser kommunestyret som et midlertidig tiltak.

Sel kommune kan ikke akseptere at tiltak/sikringstiltak i Ottaelva ved jernbanebrua påfører kommunen (eiendommer og infrastruktur), eller berørte innbyggere økt fare for flom/flomskader, og setter følgende vilkår for tiltaket:

- Bane NOR SF sine tiltak i Ottaelva i forbindelse med sikring av Otta jernbanebru skal ikke føre til økt flomfare/forverre en eventuell flomsituasjon i Otta. Dette gjelder både områdene langs sørsiden og nordsiden av Ottaelva.*
- Bane NOR SF må sikre at det ikke oppstår opphoping av is i området rundt erosjonssikringen og dermed heving av vannspeilet/opphoping av vann oppstrøms jernbanebrua.*
- Bane NOR SF sitt tiltak skal ikke ha negativ innvirkning på det planlagte flomsikringsprosjektet i Otta sentrum. Dette omfatter både økonomiske konsekvenser og konsekvenser knytt til prosjektering og framdrift.*
- Bane NOR SF sine tiltak skal ikke ha negative innvirkninger på Sel kommune sin kritiske infrastruktur som er knyttet til Otta jernbanebru/samme brukonstruksjon.*
- Bane NOR SF må forplikte seg til å overvåke effekten av tiltaket, samt ta ansvar for eventuelle negative konsekvenser av tiltakene i ettertid.»*

Innlandet fylkeskommune opplyser i brev av **14.3.2025** om vannforekomsten sin status og at den er en del av et økologisk funksjonsområde for fisk. Det er bl.a. registrert funksjonsområder for ørret og harr ved samløpet med Lågen. Tilslamming og forurensning er de to største risikoene ved gjennomføring, og spredning av finstoff må unngås så langt det lar seg gjøre. Fylkeskommunen mener at det er nødvendig med etterundersøkelser av fiskens vandringsmuligheter i området, særlig under brua. Dersom det oppdages negative virkninger som en følge av tiltakene, må det pålegges tiltak som retter opp ev. skader for å opprettholde miljøtilstanden i vannforekomsten. Fylkeskommunen påpeker at det er uheldig at det stadig må gjøres omfattende arbeid i vassdraget, men de ser samfunnsnyten av å reparere jernbanebrua.

Statsforvalteren i Innlandet understreker i brev av **14.3.2025** Dovrebanens nasjonale, regionale og lokale betydning for transport og forsyningssikkerhet. Statsforvalteren kan ikke se at det er lagt opp til behandling av tiltaket etter plan- og bygningsloven. De gir derfor sine merknader etter det lovverket i samme brev. Disse merknadene gjelder i hovedsak de midlertidige tiltakene som i hovedsak skjer på land, men også i forhold til støy. For fisk opplyser de at dominerende arter er ørret og harr, og at det ved samløpet med Lågen er registrert viktige funksjonsområder for disse artene. Det er en betydelig forflytning av fisk mellom Lågen og de nedre delene av Ottaelva. Arealbeslaget er lite problematisk, men det er viktig at det ikke dannes nye barrierer i elva. Anleggsarbeider vil ofte ha påvirkning på fisk, og Statsforvalteren påpeker at dette blir andre vintersesong på rad med omfattende anleggsarbeider i elveløpet. De antar at dette ikke vil ha permanente konsekvenser for fiskebestandene, da tilgjengelig funksjonsområde er mye større enn det påvirkede arealet. Statsforvalteren påpeker at det er viktig at sikringstiltakene ikke medfører varige endringer i erosjonsforhold, massetransport og vannhastighet, slik at strekningens funksjon for fisk kan opprettholdes. Det er viktig at området under brua ikke får en barriereeffekt, slik at kun arter med gode svømmeegenskaper kan passere. Alle arter i alle livsstadier må kunne vandre opp og ned forbi anlegget på ulike vannføringer gjennom året. Det vises her til de avbøtende tiltakene for fiskevandring som ble etablert ved Randklev bru som et godt eksempel. Etterundersøkelser vil avdekke behov for avbøtende tiltak. Utgravingen og kanaliseringen av elveløpet vil endre vannstrømmen og kan dermed påvirke naturtypen flomfastmark (NT) som finnes på Ottbragdøya nedstrøms anlegget. Statsforvalteren minner også om at det lille som er av kantvegetasjon langs Otta må bevares og ber om at det legges til rette for reetablering av kantvegetasjon når tiltaket er gjennomført. Videre omtaler de håndtering av fremmede arter og forurensning. Vurderingen er at tiltakene kan gjennomføres uten egen tillatelse etter forurensningsloven såfremt de gjennomføres som beskrevet i søknaden. Statsforvalteren konkluderer og oppsummerer sin uttalelse slik:

«Konklusjon

Statsforvalteren anbefaler at NVE gir konsesjon etter vannressurslovens bestemmelser til gjennomføring av de permanente tiltakene som ledd i arbeidet med å sikre Otta jernbanebru. For å begrense skadevirkningene på andre interesser ber vi om at det stilles følgende vilkår i tillatelsen:

- *Massene som skal brukes i vassdraget må være grove masser uten finstoff.*

- *Alle typer masser som brukes i prosjektet skal være rene masser. Det vil si at de ikke skal inneholde forurensing, avfall eller fremmede arter. Det er viktig at de lagres flomsikkert. Tilsvarende må anleggsmaskiner kontrolleres slik at de ikke bringer fremmede arter inn eller ut av anleggsområdet.*
- *Tiltakshaver må sikre god dokumentasjon av nå-tilstanden på elvebunnen når det gjelder bunnsubstrat og andre hydromorfologiske parametere i og nedstrøms anleggsområdet. En oppfølgende kartlegging skal gjennomføres etter tiltaket for å verifisere funksjon og substratkvalitet, og det skal utarbeides en plan for kompenserende tiltak.»*

NVEs vurdering

NVE vurderer her kun de tiltakene som er beskrevet i søknaden av 7.4.2025. Kun nye virkninger av tiltakene vurderes her. For NVEs vurdering av de øvrige tiltakene på stedet vises det til NVEs vedtak av 3.3.2024, 19.2.2025 og 18.3.2025.

Istandsetting og utvidelse av bunnplastring utført 2024

I etterkant av arbeidet som ble utført vinteren 2024 har det vist seg at deler av den utlagte bunnplastringen ligger høyere enn slik den var prosjektert. Det er nå søkt om å gjøre arbeider i elva for å flate ut dette. Det er også søkt om å utvide området der det bunnplastres for å få en god overgang til erosjonssikringen av søndre landkar.

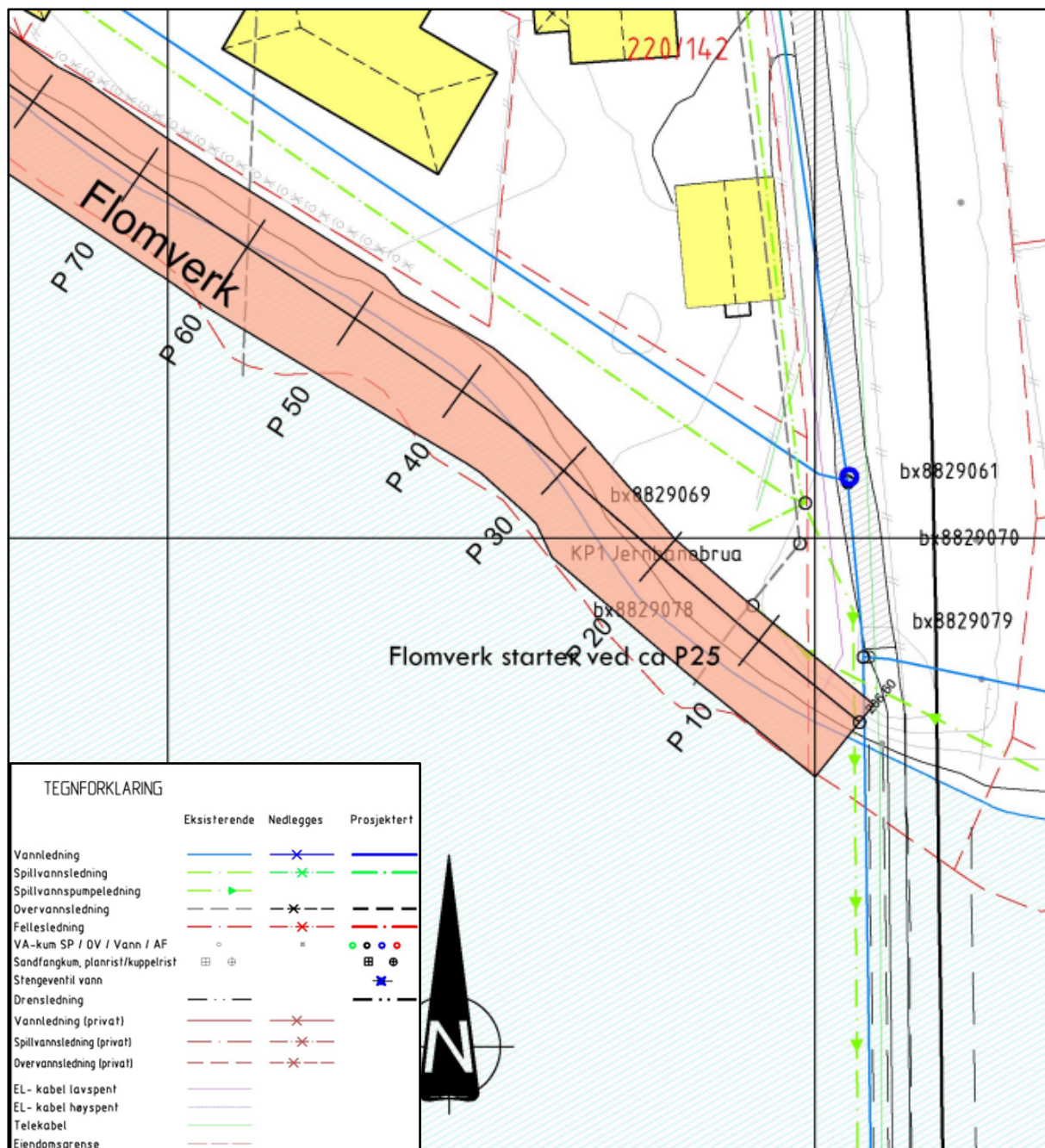
Sel kommune er opptatt av at forholdene i elva ikke forverres, og da særlig med hensyn til flom. Kommunen er også opptatt av egen infrastruktur i området. Statsforvalteren og fylkeskommunen viser til at det er uheldig at det må gjøres gjentatte arbeider i vassdraget, som vil påvirke fisk og vassdragstilknyttede organismer flere vintre på rad. NVE vurderer istandsetting av bunnplastringen som ble gjennomført i 2024 som fordelaktig med hensyn til flomvirkninger av tiltakene i sin helhet, og at plan for istandsetting er i tråd med tillatelsen gitt i 2024. Det er også viktig at bunnplastringen får en god overgang til den erosjonssikringen som det ble gitt tillatelse til i NVEs vedtak av 18.3.2025. NVE vurderer at en liten utvidelse av bunnplastringen er nødvendig for å oppnå dette, og at dette vil bidra til at tiltakene blir mer holdbare. De omsøkte tiltakene med istandsetting og utvidelse av den bunnplastringen som ble utført i 2024, vil etter NVEs vurdering ikke være til ytterligere ulempe for allmenne interesser.

Erosjonssikring av nordlige elvebredd oppstrøms nordre landkar

Oppstrøms nordre landkar er det søkt om å erosjonssikre elvebredden over et strekke på ca. 20 meter oppover i elva. Elvebredden mellom Otta kjørebru og Otta jernbanebru ble sikret på 90-tallet og forsterket i 2016. I skissen i figur 2, som er en skisse fra 2016 lagd i forbindelse med forsterkningen av flomverket, er det beskrevet at flomverket starter ved ca. pel 25. Det kommer ikke frem hvorfor den ikke går helt ned til landkaret, men NVE antar at det har med eiendomsforhold å gjøre. Matrikkelen viser at det er usikre eiendomsgrenser i området. NVE vurderer ikke eiendomsforholdene, men forventer at Bane NOR SF avklarer tiltaket med grunneiere og ev. andre rettighetshavere. Flomverket eies av Sel kommune. I tilknytning til flomverket og nær jernbanebrua har Sel kommune

også noe infrastruktur, se figur 2. Eksisterende infrastruktur må ikke påvirkes. Bane NOR må ta kontakt med kommunen for avklaring for å sikre at eksisterende infrastruktur ikke blir skadet ved erosjonssikring av nordre elvebredd. NVE tar som utgangspunkt for sin vurdering at eksisterende infrastruktur blir ivaretatt i samråd med eier.

Figur 2: Skisse over området det er søkt om forbygning med kommunens infrastruktur fra 2016 inntegnet. Hentet fra prosjektering av forsterkningen av forbygningene. Høydereferanse NN 1954.

Sel kommune er opptatt av at det ikke skal gjøres tiltak som gjør prosessen med flomsikring av Otta sentrum vanskeligere eller dyrere. Alle tiltak i vassdraget og elvebredden kan påvirke prosjekteringen og kostnadene ved flomsikringstiltaket, som er under prosjektering. Det er et komplisert prosjekt som skal ivareta mange aspekter, så det er vanskelig å vite på forhånd hva det vil resultere i.

Bane NOR er ansvarlige for sikring av egen infrastruktur, og etter NVEs vurdering er det ikke rimelig å hindre at de sikrer denne på grunn av et tiltak som er i prosjekteringsfase. Vi ser likevel at Bane NOR sin erosjonssikring her vil gripe inn i eksisterende flomverk, eid av kommunen. Vi ser også at plastringen er nødvendig for tilstrekkelig sikkerhet for nordre landkar og gi en helhetlig løsning for elveprofilet inntil ny bruløsning foreligger. I foreliggende søknad står det at det skal lages en overgang mot eksisterende flomverk, og Bane NOR er da avhengig av kontakt med kommunen, som er eier og har ansvar for drift og vedlikehold av det eksisterende tiltaket. NVE kan ikke se at erosjonssikringen av nordre elvebredd har et slikt omfang at det vil være til slik skade at det må nektes utført.

Oppsummering

Tiltakene er lite detaljert beskrevet i søknaden, men NVE kan ikke se at de vil utløse nye virkninger ut over det som er vurdert i tidligere vedtak. Etter NVEs vurdering overstiger fordelene ved tiltakene de ulempene tiltakene medfører, gitt at vilkårene til NVEs vedtak av 18.3.2025 følges. Det er Bane NOR sitt ansvar å ivareta privatrettslige forhold.

NVEs vedtak

NVE gir tillatelse til at Bane NOR SF kan gjøre tilpasninger på eksisterende erosjonssikring under Otta jernbanebru og sikre nordre brukar på gitte vilkår. Arbeidene i elva må være avsluttet innen 1.5.2025.

Tillatelsen er gitt i medhold av vannressursloven § 8.

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår¹:

- Arbeidet må gjøres så raskt som mulig og innen 1.5.2025.
- Alle masser som brukes i anlegget skal være rene masser. De skal ikke inneholde forurensing, avfall eller fremmede arter.
- Masser som kommer i kontakt med vann skal være grove og uten finstoff.
- Tiltakshaver må sikre god dokumentasjon av nå-tilstanden på elvebunnen, dvs. bunnssubstrat og andre hydromorfologiske parametere, i og nedstrøms anleggsområdet. En oppfølgende kartlegging skal gjennomføres etter at tiltakene er gjennomført for å verifisere funksjon og substratkvalitet. Dersom det oppdages behov for restaurering, skal det utarbeides en plan med nødvendige tiltak for å istandsette området.
- Det må varsles om støyende arbeider.

¹ Vilkårene er likelydende som i NVEs vedtak av 18.3.2025

- Det må opplyses til allmennheten om varigheten av arbeidene og hva som skal gjøres.
- NVE skal ha beskjed når arbeidene i elveløpet er avsluttet.
- Det skal utarbeides en plan for overvåkning og vedlikehold av anlegget. Anlegg med konsesjon er underlagt forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (IK-vassdrag)².
- Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelsene gitt i loven eller i medhold av loven, plikter konsesjonæren etter krav fra NVE å bringe forholdene i lovlig orden. NVE kan fastsette tvangsmulkt ved overtredelse av bestemmelsene i konsesjonen eller andre bestemmelser med hjemmel i lov.
- NVE forutsetter at Bane NOR SF har ordnet de privatrettslige forholdene som eventuelt måtte bli skadelidende av tiltaket.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Carsten S. Jensen
konsesjonsansvarlig

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

BANE NOR SF

Kopimottakerliste:

Rambøll Norge AS - Trondheim - Anne Kristin Bollingmo
SEL KOMMUNE
BANE NOR SF - Henrik Eineteig Wedum
STATSFORVALTEREN I INNLANDET
INNLANDET FYLKESKOMMUNE

² <https://lovdata.no/forskrift/2011-10-28-1058>

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.